

Myndigheten för yrkeshögskolan

Kartläggning av de utbildningar inom yrkeshögskolan där det behövs fler än nuvarande två utbildningsomgångar

Redovisning av regeringsuppdrag U2014/4209/GV | 2014

Sammanfattning

Enligt regeringens regleringsbrev för budgetåret 2015 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan ska MYH kartlägga de utbildningar inom yrkeshögskolan där det behövs fler än nuvarande två utbildningsomgångar. Det ska, enligt regleringsbrevet, vara utbildningar som tillgodoser ett basbehov för samhället och som i princip är oberoende av konjunkturer. Det kan också vara fråga om yrkeshögskoleutbildningar inom det smala yrkesområdet.

Kartläggningen och dess resultat

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) har i kartläggningen utgått från de sexton utbildningsområden som utbildningarna inom yrkeshögskolan sorteras in under. Kartläggningen ger exempel på utbildningar där det kan behövas fler än två utbildningsomgångar inom åtta av dessa utbildningsområden. Det utesluter inte att det kan finnas andra sådana utbildningar inom andra utbildningsområden. Kartläggningen har av tidsskäl inte kunnat gå på djupet vad gäller varje yrkesroll.

Vid varje ansökningsomgång måste MYH göra en genomlysning av arbetsmarknadens behov. För de utbildningar som skulle beröras av ett eventuellt beslut om fler omgångar behöver MYH få tydliga och säkra signaler från arbetslivet att kompetensen behövs i den regionen de kommande åtta-tio åren.

Kartläggningen visar även att MYH har flera områden som kräver en djupare analys än vad som har varit rimligt i denna kartläggning. Det gäller till exempel: Vad menas med att tillföra samhället ett basbehov? Om en utbildning behövs i en region, behövs den då även i andra? Hur säkerställer MYH att kompetensen behövs under många år framöver? Hur ska yrkeshögskolans flexibla utbud matchas av ett eventuellt statiskt utbud av utbildningar?

Dessa frågor och flera ingår i ett utredningsarbete MYH har startat upp i januari 2015. Denna kartläggning kan alltså vara ett underlag i det utredningsarbetet.

Ett scenario kan vara att Myndigheten för yrkeshögskolan kan, för dessa utbildningar, disponera fem procent av de medel som används vid en ansökningsomgång. Detta motsvarar en kostnad av cirka 10 miljoner under det första året, som då skulle kunna användas för utbildningar för beslut om fler än två omgångar och som därigenom sträcker sig längre än nuvarande bemyndiganderam. När tredje omgången startar används cirka 47 miljoner av myndighetens medel för en ansökningsomgång.

Vad gäller det smala yrkesområdet så kan beslut med flera omgångar vara lämpligt för de traditionella yrkena. De traditionella yrkesrollerna har utbildningsplaner med ett kursinnehåll som inte behöver uppdateras alltför ofta och arbetsmarknaden är inte konjunkturberoende.

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Uppdraget	4
1.2	Avgränsningar.....	4
2	Metod	4
2.1	Exempel.....	5
3	Utgångspunkter.....	5
3.1	Begrepp	5
3.1.1	Ett basbehov för samhället	6
3.1.2	Oberoende av konjunkturer	6
3.1.3	Det smala yrkesområdet	7
3.2	Yrkehögskolan – en unik utbildningsform	7
3.2.1	Utbildningar som bedrivs med viss kontinuitet	7
3.2.2	Utbildningar som enbart återfinns inom yrkehögskolan	8
3.2.3	Nationellt likvärdigt innehåll inom yrkehögskolan	8
3.3	Den flexibla utbildningsformens möjligheter.....	8
4	Resultat av kartläggningen	9
4.1	Utbildningar som tillgodoser ett basbehov och är oberoende av konjunkturer.....	9
4.1.1	Data/IT	9
4.1.2	Ekonomi, administration och försäljning	9
4.1.3	Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete	10
4.1.4	Miljövård och miljöskydd	10
4.1.5	Pedagogik och undervisning.....	10
4.1.6	Samhällsbyggnad och byggteknik.....	11
4.1.7	Teknik och tillverkning	12
4.1.8	Transporttjänster	12
4.2	Utbildningar inom ett smalt yrkesområde	13
5	Kostnader.....	13
5.1	Bemyndiganderamen	13
5.2	Ersättningsnivåer	13
6	Diskussion	15
6.1	Dimensionering	15
6.2	Varierande behov	16
6.3	Myndighetens vidare arbete.....	16
7	Bilagor	18
7.1	Utbildningsområden inom yrkehögskolan	18

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Enligt regeringens regleringsbrev för budgetåret 2015 avseende Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) ska myndigheten ”kartlägga de utbildningar inom yrkeshögskolan där det behövs fler än nuvarande två utbildningsomgångar. Det ska vara utbildningar som tillgodoser ett basbehov för samhället och som i princip är oberoende av konjunkturer. Det kan också vara fråga om yrkeshögskoleutbildningar som enligt förordningen om yrkeshögskolan medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället.”

1.2 Avgränsningar

Regeringens uppdrag är begränsat i tid, närmare bestämt två månader. Detta gör att myndigheten väljer att redovisa kartläggningen utifrån yrkeshögskolans utbildningsområden med exempel på olika utbildningar. En fullständig kartläggning av varje enskild utbildning är inte möjlig utifrån den begränsade tiden.

Varje ansökan som kommer in får en SUN-kod utifrån Svensk utbildningsnomenklatur. SUN är ett system för klassificering av utbildning. MYH har gjort en lokal utvidgning av inriktningsmodulen i SUN 2000 för att enklare kunna beskriva utbildningsutbudet. En kod finns därmed för utbildningar med liknande innehåll som leder till samma yrkesroll. När utbildningarna har sorterats enligt denna lokala utvidgning finns det inom yrkeshögskolan utbildningar till drygt 250 yrken. Antalet yrken gör att denna kartläggning inte kan gå in på djupet för varje yrkesroll.

Den korta utredningstiden gör även att myndigheten inte har kunnat genomföra sitt normala, interna och externa, remissförfarande. Utbildningsanordnare, arbetsliv och de regionala kompetensplattformar som MYH normalt samarbetar med kommer däremot att involveras i myndighetens pågående förändringsarbete.

2 Metod

I det uppdrag som ligger till grund för återrapporteringen till regeringen finns inga definitioner om vad som avses med till exempel basbehov för samhället. I arbetet med kartläggningen har därför ett resonemang kring begreppen basbehov för samhället och i princip oberoende av konjunkturer förts in under avsnittet Utgångspunkter.

Myndigheten har i denna kartläggning utgått från yrkeshögskolans utbildningsområden (bilaga 1) och utifrån en övergripande diskussion kring begreppet basbehov samt en diskussion kring vad som menas med oberoende av konjunkturer sorterat fram ett antal

utbildningsområden som skulle kunna innehålla utbildningar som ryms inom uppdragets område. Inom varje utbildningsområde har sedan ett antal utbildningsinriktningar som svarar upp mot uppdragets avgränsningar sorterats ut. Detta för att exemplifiera vilka utbildningsinriktningar som eventuellt skulle kunna omfattas av beslut om fler omgångar än två. Urvalet av utbildningsområden baseras på de inriktningar som finns inom området och om begreppen oberoende av konjunkturen respektive basbehov kan appliceras på några av dessa inriktningar.

2.1 Exempel

För att illustrera tillvägagångssättet kan utbildningsområdet Teknik och tillverkning tas som exempel. Resonemanget kring basbehov för samhället och i princip oberoende av konjunkturen leder till slutsatsen att det finns utbildningar inom teknikområdet som skulle kunna bli föremål för beslut om fler omgångar än två. En orsak är att det finns utbildningar inom området som stödjer landets energiförsörjning, vilket har identifierats som ett basbehov för samhället.

En genomgång av områdets utbildningsinriktningar resulterar i ett urval inriktningar som kan vara aktuella för energiområdet. För att kontrollera detta granskades ett antal utbildningsplaner inom respektive inriktning för att avgöra om målet för utbildningarna är yrkesroller som stämmer med uppdragets avgränsning.

De utbildningsinriktningar som på detta sätt kunnat sorteras fram har sedan stämts av med den information MYH har tillgång till avseende arbetsmarknadens efterfrågan på lång sikt. För att en utbildningsinriktning ska kunna vara aktuell för beslut om fler omgångar än två krävs ett långsiktigt behov av den eller de yrkesroller som utbildningen avses leda till. Här har MYH använt bland annat långsiktiga yrkesprognoser från Arbetsförmedlingen¹, liksom prognoser för utbildningsbehov från SCB².

Vidare har MYH även använt MYH:s egna utredningar och eget statistiskt material.

Även historiska bedömningar av bristnivån för aktuella yrkesroller användes för att jämföra bristnivån över tid, i synnerhet för att skapa en uppfattning om variationer i brist över konjunkturernas skiftningar. Dessa data har hämtats från Arbetsförmedlingen.

Det är värt att notera att tillgången till yrkesprognoser och/eller utbildningsprognoser varierar mellan olika yrkesroller. I vissa fall saknas detta helt och därför skulle ytterligare utredningsarbete krävas för att få en heltäckande bild.

För beräkning av hur mycket medel som kan avsättas inom bemyndiganderamen efter 2018 har en beräkning gjorts på hur stor andel av myndighetens anslag som avsätts i en normal ansökningsomgång. Därefter har en beräkning gjorts av hur stor del det är rimligt att avsätta till utbildningar som diskuteras i denna kartläggning utan att låsa upp för stor andel av anslaget till utbildningar med fler omgångar än två.

3 Utgångspunkter

3.1 Begrepp

Regeringsuppdraget innehåller, som tidigare nämnts, inga definitioner av begrepp som används. Nedan följer ett resonemang kring några begrepp i uppdraget.

¹ <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrkeskompassen.html>

² [Trender och prognoser 2014, SCB.](#)

3.1.1 Ett basbehov för samhället

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fick 2010 ett regeringsuppdrag att föreslå resultatmål för samhällets krisberedskap och hur förslagen kan följas upp. I redovisningen av regeringsuppdraget resonerar MSB kring begreppet viktiga samhällsfunktioner, utifrån tidigare arbeten och olika propositioner, och anger följande funktioner:

Den demokratiska rättsstaten, energiförsörjningen, information och kommunikation, finansiella tjänster, socialförsäkringar, hälso- och sjukvård, vård och omsorg, skydd och säkerhet, transporter, kommunal teknisk försörjning (vatten, avlopp, fjärrvärme), livsmedel, energiförsörjning, handel och industri samt offentlig förvaltning.

I den redovisning som MSB har lämnat går det att hitta begränsningar av samhällsviktig. MSB skriver³ att en översiktlig genomgång av ett antal länders beredskapsplaner tar upp tillgång till dricksvatten, livsmedel och hälso- och sjukvård, samt i länder med kallt klimat även värme som samhällets basbehov.

De utbildningsområden som berörs inom yrkeshögskolan kan alltså vara; Data/IT, Ekonomi, administration och försäljning, Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Miljövård och miljöskydd, Pedagogik och undervisning, Samhällsbyggnad och byggt teknik, Teknik och tillverkning och Transporttjänster. Ekonomiområdet berörs genom utbildningarna till vårdadministratör och Pedagogik och undervisning genom utbildningarna till trafiklärare. Se vidare under Resultat av kartläggningen.

Det är möjligt för MYH att utfärda föreskrift för utbildningar som kräver nationellt likvärdigt innehåll. Detta kan gälla utbildningar som leder till ett yrke som har en samhällsviktig funktion. I samband med detta har myndigheten definierat samhällsviktig funktion, i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps definitioner. MYH har i sitt arbete med nationellt likvärdigt innehåll använt begreppet samhällsviktig funktion utifrån MSB:s definition. MYH skriver "utbildningar som leder till yrken inom samhällsfunktioner som är av sådan betydelse att ett bortfall eller en svår störning i funktionen skulle innebära risk eller fara för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet eller samhällets grundläggande värden." Exempel på områden där dessa funktioner finns är: energiförsörjning, livsmedelsförsörjning, transport/infrastruktur och hälso- och sjukvård.

3.1.2 Oberoende av konjunkturer

Olika branscher är olika starkt utsatta för konjunkturers svängningar. Byggsektorn är traditionellt sett mycket konjunkturkänslig, precis som tillverkningsindustrin, handeln och transportsektorn. Även IT-området är konjunkturkänsligt. Den offentliga sektorn med utbildningsväsendet, hälso- och sjukvård samt andra välfärdstjänster är däremot inte konjunkturkänslig på samma sätt eftersom den ska erbjuda en viss tjänstenivå till befolkningen i alla lägen. Där styrs behoven i stället av bland annat demografiska faktorer. Det är dock viktigt att komma ihåg att offentliga tjänster är beroende av skatteunderlaget som i sin tur är beroende av konjunkturen.

Med ett strikt förhållningssätt till vilka yrkesområden eller branscher som i princip är oberoende av konjunkturer, skulle det för MYH:s räkning endast handla om utbildningsområdena Hälso- och sjukvård samt socialt arbete, Miljövård och miljöskydd och Pedagogik och undervisning. Utifrån tidigare resonemang om vilka funktioner i samhället som bör anses höra till basbehoven, utvidgas kartläggningen till att även omfatta utbildningsområdena Teknik och tillverkning, Samhällsbyggnad och byggt teknik, Data/IT, Transporttjänster samt Ekonomi, administration och försäljning. Vissa områden innehåller utbildningar till både konjunkturkänsliga och mindre konjunkturkänsliga

³ Förslag till resultatmål för samhällets krisberedskap för försörjningen av dricksvatten, livsmedel och värme (2010-4539), MSB, s. 15.

yrkesroller. Ett utförligare resonemang kring detta följer under rubriken Resultat av kartläggningen.

3.1.3 Det smala yrkesområdet

Av 1 kap.3 § förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan, förkortad YHF, anges att utbildningar som kan ingå i yrkeshögskolan kan vara utbildningar som ingår i det smala yrkesområdet. Det gäller utbildningar som "medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället."

MYH skriver att det smala yrkesområdet "karaktäriseras av att det är ett fåtal personer som är verksamma inom området. Det finns ingen tydlig bransch eller annan organisation inom området och inget omfattande arbetsliv som i hög grad efterfrågar utbildningen. Ett smalt yrkesområde kan både omfatta traditionella yrken och helt nya yrkesroller som än så länge är okända."⁴

MYH har en arbetsgrupp som under 2015 kommer att arbeta vidare med definitioner, ansökningsprocessen samt bedömningsmaterial till det smala yrkesområdet. För närvarande finns ett trettiotal utbildningar som kan betraktas som utbildningar inom traditionella yrken. Av dessa har cirka hälften tillkommit när de tidigare kompletterande utbildningarna (KU) överfördes till yrkeshögskolan i januari 2015.

3.2 Yrkeshögskolan – en unik utbildningsform

3.2.1 Utbildningar som bedrivs med viss kontinuitet

Yrkeshögskolan är en utbildningsform som präglas av såväl flexibilitet som stabilitet.

Myndigheten för yrkeshögskolan fick i regleringsbrevet för budgetåret 2014 i uppdrag att ta fram tidsserier över andelen respektive antalet yrkeshögskoleutbildningar, inom respektive utbildningsområde, som bedrivs med viss kontinuitet.

Resultatet av denna studie visar att andelen utbildningar under tidsperioden 2011 till 2017 som bedrivits, bedrivs och kommer att bedrivas med viss kontinuitet är omkring 60 procent. Andelen varierar dock kraftigt mellan olika utbildningsområden.

Behovet kan skifta, beroende på utbildningsområde, från år till år. Arbetsmarknaden kan förändras för vissa yrkesroller, t.ex. genom förändringar i lagstiftning. Ett exempel är apotekstekniker som har berörts av avregleringen av apoteksmarknaden.

Enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan ska en utbildning inom yrkeshögskolan svara mot ett behov av kvalificerad arbetskraft. Arbetsmarknadens behov är den avgörande faktorn när statsbidragen ska fördelas, enligt YHF 5 kap 5 §. Vid den senaste ansökningsomgången, 2014, byggde nästan hälften av de beviljade ansökningarna på en tidigare utbildning, enligt utbildningsanordnarnas uppgifter. Utbildningar till helt nya utbildningar utgjorde knappt 15 procent. De siffrorna tyder på att en ny kontinuitetsundersökning kanske skulle visa på att de flesta utbildningarna inom yrkeshögskolan omfattar yrken och yrkesroller som lever kvar under lång tid. De kan under den tiden komma att bedrivas av olika utbildningsanordnare eller i olika regioner beroende på var arbetsmarknadens behov finns.

---

⁴ <https://www.myh.se/PageFiles/6581/smala-yrkesomraden.pdf>

3.2.2 Utbildningar som enbart återfinns inom yrkeshögskolan

Det finns ett fåtal utbildningar som enbart finns inom yrkeshögskolan och där den utbildningsvägen är den enda för att få arbete inom yrket. Detta gäller utbildningar till vårdadministratör (där det dock finns en utbildning inom högskolan), tandsköterska, trafikklärare, lokförare, trafikflygare och apotekstekniker. Det finns även eftergymnasiala utbildningar som i princip är specifika för yrkeshögskolan, men där det finns flera vägar till yrket, som t.ex. redovisningsekonom.

3.2.3 Nationellt likvärdigt innehåll inom yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan kan enligt 2 kap 8 § YHF utfärda föreskrifter för utbildningar som kräver nationellt likvärdigt innehåll. För att en utbildning ska kunna omfattas av föreskrift om nationellt likvärdigt innehåll enligt förordningen ska det vara fråga om en utbildning som det ställs vissa krav på i lag eller förordning, leder till ett yrke med krav på legitimation eller certifiering, leder till ett yrke som har en samhällsviktig funktion eller av säkerhetsskäl måste ha ett nationellt likvärdigt innehåll.

Hittills har myndigheten utfärdat en föreskrift enligt ovanstående. Den gäller utbildningar till tandsköterska och i begäran angav företrädare för organisationer och branscher samhällsviktig funktion som skäl för begäran. Detta skäl delades av MYH när beslut togs under 2014.

3.3 Den flexibla utbildningsformens möjligheter

Under Resultat av kartläggningen redovisas ett antal utbildningsinriktningar inom åtta av yrkeshögskolans 16 utbildningsområden. Dessa är exempel på utbildningar som skulle kunna ges beslut om fler omgångar än två. Det är alltså ingen detaljerad kartläggning, helt enkelt för att den flexibla utbildningsformen ger såväl möjligheter som ställer krav på noggranna analyser av arbetsmarknaden.

Beslut om fler omgångar än två kan skapa möjligheter att kombinera det flexibla utbudet av yrkeshögskoleutbildningar med en del utbildningar som får beslut om fler omgångar. Det är dock viktigt att komma ihåg att den del av yrkeshögskolan som eventuellt får beslut om fler omgångar fortfarande måste ha sin grund i ett behov på arbetsmarknaden. Att utbildningar bedrivs med viss kontinuitet, enligt ovan, innebär inte per automatik att de tillgodoser ett basbehov för samhället. Inte heller att en utbildning återfinns enbart inom yrkeshögskolan eller har bedömts kräva nationellt likvärdigt innehåll leder automatiskt att en utbildning behöver beslut om fler omgångar än två.

När ett nationellt kvalifikationsramverk (NQF) införs kan eventuellt begäran om nationellt likvärdigt innehåll komma att öka. MYH måste då följa förordningens skrivningar om när nationellt likvärdigt innehåll kan vara aktuellt. Om så blir fallet kommer MYH att utreda och analysera arbetsmarknadens behov av yrkesrollen, såväl i omfattning som geografiskt.

MYH måste alltså alltid utgå från arbetsmarknadens behov och vara säker på att detta behov kommer att bestå under lång tid framöver, inom det geografiska området och med den tänkta frekvensen av examinerade från en utbildning. Vidare bör MYH fortsätta att, på ett flexibelt sätt, tillföra en föränderlig arbetsmarknad den arbetskraft som behövs. För stora andelar av utbildningar med beslut om fler omgångar än två kan leda till inlåsningseffekter. Se vidare under Diskussion.

4 Resultat av kartläggningen

4.1 Utbildningar som tillgodoser ett basbehov och är oberoende av konjunkturer

4.1.1 Data/IT

Information och kommunikation har, som tidigare angetts, identifierats som ett samhälleligt basbehov. Inom yrkeshögskolan återfinns utbildningar med relevans för området inom utbildningsområdet Data/IT.

Även om Data/IT-området påverkas av konjunktursvängningar finns det yrken inom området där bristen på arbetskraft varit stor trots varierande konjunktur. Inom yrken som mjukvaru- och systemutvecklare, IT-arkitekter och testare/testledare har bristen på arbetskraft, enligt Arbetsförmedlingen, varit stor sedan myndigheten började bedöma arbetsmarknaden för dessa. Första bedömningstillfället var hösten 2011, och därefter har de halvårsvisa rapporterna visat på ständig brist på arbetskraft. Detta trots att konjunkturen tidvis varit relativt svag under perioden.

Inom yrkeshögskolan är det framför allt utbildningar till mjukvaru- och systemutvecklare och testare som är relevant. Enligt Arbetsförmedlingens bedömning har det varit stor brist på arbetskraft inom dessa yrken sedan hösten 2011⁵. Bristen bedöms bestå även framåt, på både fem och tio års sikt. Enligt SCB⁶ råder det brist på programmerar- och systemvetarutbildade redan idag och på sikt väntas efterfrågan överstiga tillgången.

Det är dock viktigt att vid varje ansökningsomgång analysera och bedöma varje ansökan och varje yrkesroll genomgripande, eftersom området Data/IT ändå är utsatt för konjunkturpåvekan.

4.1.2 Ekonomi, administration och försäljning

Inom detta utbildningsområde återfinns utbildningar till vårdadministratör, eller medicinsk sekreterare som är en alternativ benämning. Yrket kan sägas fylla ett basbehov i samhället eftersom en väl fungerande journalhantering är viktig för sjukvården. Yrket är heller inte konjunkturkänsligt i någon större utsträckning eftersom merparten arbetar inom hälso- och sjukvårdssektorn. Arbetsförmedlingens bristindex visar att bristnivån har ökat sedan 2011 och vid det senaste bedömningstillfället var bristnivån den högsta sedan 2007⁷.

Orsaken till bristsituationen är höga pensionsavgångar inom yrkesgruppen. Enligt SKL:s personalstatistik förväntas 5 579 vårdadministratörer gå i pension inom 10 år.⁸ Sett till antal sysselsatta sker flest pensionsavgångar i Västra Götalands län. Däremot förväntas andelen pensionsavgångar vara högst i Norrbottens län, där cirka 50 procent av samtliga yrkesverksamma går i pension inom 10 år.

Några långsiktiga bedömningar av efterfrågan på yrkesrollen finns varken hos Arbetsförmedlingen, SKL eller från SCB. Däremot lyfts behovet av utbildning till yrkesrollen av flera regioner i rapporten Regional efterfrågan på kompetens och

⁵ *Var finns jobben? Bedömning för 2015 och en långsiktig utblick.* Arbetsförmedlingen

⁶ [Trender och prognoser 2014, SCB](#)

⁷ Arbetsförmedlingen. *Var finns jobben? Bedömning för 2015 och en långsiktig utblick.*

⁸ Antal anställda inom landstingen november 2013, både månads- och timavlönade (SKL:s personalstatistik över Vårdadministratörer)

utbildning inom yrkeshögskolan⁹ samt av aktörer inom branschen i Myndigheten för yrkeshögskolans yrkesanalys om efterfrågan på vårdadministratörer¹⁰.

4.1.3 Hälso- och sjukvård samt socialt arbete

Hälso- och sjukvård hör till de områden som styrs av behovet av offentlig service och välfärdstjänster. Området är till stor del är skattefinansierat och skatteintäkterna varierar med konjunkturen. Det innebär att området i viss mån påverkas av konjunkturförändringar, dock inte i samma omfattning som många andra områden. Området står också för ett tydligt basbehov i samhället. Här finns många yrken som av Arbetsförmedlingen bedöms som bristyrken på både fem och tio års sikt. Däribland tandsköterskor som är relevant för yrkeshögskolan¹¹. Även SCB:s Trender och prognoser visar att efterfrågan på tandsköterskor överstiger tillgången¹².

Till området Hälso- och sjukvård hör också undersköterskorna. Även till den yrkesgruppen bedömer Arbetsförmedlingen att det blir brist på arbetskraft på fem och tio års sikt¹³. Bilden bekräftas av SCB:s Trender och prognoser¹⁴. Grundutbildning till undersköterska sker inom gymnasieskolan. Däremot finns ett stort antal specialistutbildningar för undersköterskor i yrkeshögskolans regi. Behovet av vidareutbildning och kompetensutveckling betonas av olika regionala företrädare. Eftersom intresset för att gå vård- och omsorgsprogrammet inom gymnasieskolan är lågt blir möjligheterna att kompetensutveckla befintlig personal än viktigare och där spelar yrkeshögskolan en viktig roll. En allt äldre befolkning kräver mer vårdpersonal som dessutom har rätt kompetenser för uppgiften. En stor del av utbildningarna är riktade mot äldreomsorg, demens, psykiatri eller hemsjukvård.

Även utbildningar till steriltekniker och obduktionstekniker kan vara intressant att utreda med avseende på ett mer kontinuerligt behov.

4.1.4 Miljövård och miljöskydd

De utbildningar som finns inom detta område leder till yrkesroller som exempelvis drifttekniker vid vattenverk. Detta är en funktion som hör till gruppen basbehov i samhället. Yrkesrollen är inte konjunkturberoende i nämnvärd utsträckning då behovet av rent vatten är ett grundläggande behov i samhället. Enligt organisationen Svenskt Vatten är drifttekniker en yrkesgrupp som drabbas hårt av generationsväxlingen. Personalen har hög medelålder och därmed finns efterfrågan på ny personal. Svenskt Vattens senaste undersökning¹⁵ (från 2012) visade att branschen behöver anställa cirka 1200 personer de kommande tio åren, bland annat drifttekniker.

4.1.5 Pedagogik och undervisning

Inom detta område återfinns utbildningar till trafiklärare. Enligt tidigare resonemang faller transporttjänster inom avgränsningen för basbehov för samhället. En del av transporttjänsterna sker med hjälp av bilar och bussar och då krävs utbildning för detta.

⁹ <https://www.myh.se/Regionala-rapporten1/>

¹⁰ Yrkesanalys Vårdadministratör (Myndigheten för yrkeshögskolan, dnr YH 2012/1410)

¹¹ *Var finns jobben? Bedömning för 2015 och en långsiktig utblick.* Arbetsförmedlingen.

¹² *Trender och prognoser 2014.* Statistiska centralbyrån.

¹³ *Var finns jobben? Bedömning för 2015 och en långsiktig utblick.* Arbetsförmedlingen.

¹⁴ *Trender och prognoser 2014.* Statistiska centralbyrån.

¹⁵ *Yrkesanalys 2014: Service- underhålls- och drifttekniker.* MYH 2014/1853.

Arbetsmarknaden för trafiklärare är inte lika konjunkturkänslig som för många andra yrken¹⁶. Efterfrågan på trafiklärare styrs delvis av ungdomskullarnas storlek. Antalet 18-åringar kommer enligt SCB:s befolkningsstatistik att öka från 103 000 2017 till 128 000 2028. Detta skulle kunna tala för ett ökat behov av yrkesgruppen. Samtidigt går utvecklingen mot att allt fler unga väntar med att ta körkort, vilket motverkar effekten av ökande ungdomskullar.

Andra faktorer som spelar in är förändringar i lagar och regelverk. Ett EU-direktiv riktat mot lastbils- och bussförare ställer krav på grundutbildning och kontinuerlig fortbildning för att få och förnya sitt yrkeskompetensbevis. Det kommer troligen att medföra en ökad efterfrågan på trafikskolornas tjänster och ett ökat behov av specialiserade trafiklärare som utbildar yrkesförare.¹⁷

Varken SCB eller Arbetsförmedlingen gör några långsiktiga prognoser för trafiklärare. Däremot kan man se bakåt på vilka bristnivåer Arbetsförmedlingen bedömt råda inom yrket. Sedan bedömningen startade 2011 har det varit brist på arbetskraft vid samtliga bedömningstillfällen utom två. Vid det senaste tillfället var den bedömda bristnivån den högsta hittills¹⁸.

4.1.6 Samhällsbyggnad och byggt teknik

Inom detta utbildningsområde ryms både utbildningar till yrkesroller som är starkt påverkade av konjunktursvängningar och yrkesroller som är mindre känsliga. De yrkesroller som är inriktade mot produktion är mer känsliga för konjunktursvängningar än de yrkesroller som är inriktade mot drift- och underhåll av till exempel fastigheter, vatten- och avloppsnät, järnvägar och vägar. Dessa funktioner faller dessutom väl in i ramen för vad som kan betraktas som ett basbehov för samhället.

Enligt EU:s tillväxtstrategi Europa 2020 ska energieffektiviteten ha ökat med 20 procent till år 2020. I samband med detta har Sverige antagit som nationellt mål att till år 2020 minska energianvändningen genom energieffektivisering med 20 procent jämfört med år 2008. För att nå de nationella målen måste den årliga energianvändningen i bygg- och fastighetssektorn minska med 30 TWh till år 2020 och med 75 TWh till 2050. Besparingen till år 2020 motsvarar lika mycket energi som 60 000 normalstora flerbostadshus använder. Alla nya offentliga byggnader ska vara så kallade nära-noll-energibygnader från och med 2019. Detta innebär en stor omställning av fastighets- och byggbranschen där offentlig sektor ska vara ledande. På kort tid ska byggandet gå från att pröva till att i full omfattning bygga nära-noll-energibygnader.¹⁹

Inom yrkeshögskolan finns utbildningar till yrkesroller som är viktiga i den omställningsprocessen. Det handlar till exempel om VVS-projektörer/-konstruktörer, energi- och miljöspecialister inom fastighets- och byggsektorn, fastighetstekniker med mera. Branschorganisationer som exempelvis Svensk Ventilation²⁰ och Fastighetsbranschens utbildningsnämnd²¹ betonar behovet av kompetens inom dessa områden. En del av utbildningarna kan leda till anställningar i yrkesgrupperna byggnadsingenjörer och byggnadstekniker, samt VVS-ingenjörer enligt SCB:s

¹⁶ <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrkeskompassen.html> Prognos för trafiklärare i Yrkeskompassen. Arbetsförmedlingen.

¹⁷ <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssokande/Yrke-och-framtid/Yrkeskompassen.html> Prognos för trafiklärare i Yrkeskompassen. Arbetsförmedlingen.

¹⁸ Var finns jobben? Bedömning för 2015 och en långsiktig utblick. Arbetsförmedlingen.

¹⁹ <http://www.energimyndigheten.se/Offentlig-sektor/Energieffektiva-myndigheter/Overgripande-mal/>

²⁰ <http://www.svenskventilation.se/publikation/rapport-fler-vvs-ingenjorer-behovs/>

²¹ <http://www.fastun.se/arbetsmarknad-2/>

yrkesklassificering. Båda dessa grupper lyfts fram av Arbetsförmedlingen som yrken med brist på arbetskraft i dag och även på fem och tio års sikt²².

4.1.7 Teknik och tillverkning

Till samhällets basbehov räknas energiförsörjning och transporter som viktiga funktioner. Inom utbildningsområdet Teknik och tillverkning finns många utbildningar som stödjer dessa funktioner. Det handlar bland annat om utbildningar till elkrafttekniker, signaltekniker och kontaktledningstekniker (järnväg), drifttekniker inom kraft, värme och energi, energitekniker, kyl- och värmepumpstekniker, vindkraftstekniker med flera. Många av yrkesrollerna som utbildningarna ska leda till är till sin natur inte konjunkturkänsliga eftersom det handlar om funktioner i samhället som måste upprätthållas oberoende av konjunkturläget.

Elkrafttekniker är en yrkesgrupp där det råder brist på arbetskraft. Arbetsförmedlingen lyfter fram gruppen elingenjörer och eltekniker som ett bristyrke både nu och på fem respektive tio års sikt. I den gruppen ingår flera av de ovan nämnda yrkesrollerna, bland annat elkrafttekniker. Gruppen har bedömts som ett bristyrke under en följd av år, både vid hög- och lågkonjunktur.

Vad gäller drifttekniker inom kraft, värme och energi saknas långsiktiga prognoser från både Arbetsförmedlingen och SCB. Däremot visar en undersökning från Svensk Energi²³ på ett långsiktigt rekryteringsbehov av drifttekniker.

Yrkesroller som stödjer utvecklingen mot ett mer miljö- och energimässigt hållbart samhälle återfinns också bland annat i detta utbildningsområde. För att bedöma det långsiktiga behovet av exempelvis vindkraftstekniker samt kyl- och värmepumpstekniker och ventilationstekniker krävs mer utredningsarbete än tiden för detta uppdrag medger. Området Teknik och tillverkning är stort och det finns fler exempel på yrkesroller som kan tänkas bidra till ett basbehov för samhället, som till exempel automationstekniker.

4.1.8 Transporttjänster

Inom området finns bland annat utbildningar till lokförare och trafikflygare.

Lokförare utbildas endast inom yrkeshögskolan. Enligt Arbetsförmedlingen ökar behovet av lokförare på grund av generationsväxlingen. Annars följer efterfrågan på lokförare konjunkturen ganska väl, i synnerhet inom godstransporter. Yrket har pendlat mellan balans och viss brist sedan 2008. På fem och tio års sikt väntas viss brist på lokförare.²⁴

Persontrafiken har uppvisat en trendmässig ökning sedan 1990-talet. Dessutom görs satsningar på järnvägstrafik, vilket talar för ett ökat behov även på längre sikt.

Vad gäller utbildningar till trafikflygare så fick myndigheten i sitt regleringsbrev för 2012 i uppdrag att skapa förutsättningar för att en pilotutbildning (trafikflygare) skulle kunna anordnas inom yrkeshögskolan. Direktiven angav att utbildningarna ska dimensioneras till 20 årsplatser vid den första ansökningsomgången. Varje ansökningsomgång under följande år får uppgå till högst 40 årsplatser. Kostnaderna för utbildningarna angavs också.

Inom yrkeshögskolan finns två utbildningar till trafikflygare med 20 studerandeplatser vardera. Den ena startar i april varje år (2014, 2015, 2016 och 2017) och är på 500

²² <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssookande/Yrke-och-framtid/Yrkeskompassen.html> Prognos för byggnadsingenjörer och byggnadstekniker samt VVS-ingenjörer i Yrkeskompassen. Arbetsförmedlingen.

²³ Utbildningsområde 2014 Teknik och tillverkning. MYH 2014/3679.

²⁴ <http://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetssookande/Yrke-och-framtid/Yrkeskompassen.html>

yrkeshögskolepoäng. Den andra startar i januari varje år (2013, 2014, 2015 och 2016) och är på 400 yrkeshögskolepoäng. Utbildningarna är avgiftsfria för de studerande.

När de kompletterande utbildningarna överförs till yrkeshögskolan tillkommer fyra utbildningar om totalt 53 studerandeplatser som inte uppbär statsbidrag utan finansieras genom studerandeavgifter. Dessa utbildningar varierar i längd, men har alla beslut om två omgångar.

4.2 Utbildningar inom ett smalt yrkesområde

För beslut med flera omgångar inom det smala yrkesområdet kan de traditionella yrkena komma ifråga. De traditionella yrkesrollerna har utbildningsplaner med ett kursinnehåll som inte behöver uppdateras alltför ofta och arbetsmarknaden är inte konjunkturberoende. Det är ett stort inslag av entreprenörskap i dessa yrkesroller.

Det finns i februari 2015 ett trettiotal utbildningar inom det smala yrkesområdet som kan betraktas som traditionella yrken. Dessa omfattar knappt 500 studerandeplatser.

5 Kostnader

5.1 Bemyndiganderamen

För närvarande får en ny yrkeshögskoleutbildning vanligtvis ett beslut om två omgångar, oavsett utbildningens längd eller hur tätt starterna ligger. Myndighetens bemyndiganderam ger en borte årtalsgräns. Dessutom finns det en gräns för hur länge medel följer bemyndiganderamen. För en yrkeshögskoleutbildning innebär det att från det att utbildningen startar finns det i bemyndiganderamen medel tre och ett halvt år framöver. MYH har sedan att fatta beslut för utbildningarna inom den ramen. Utbildningar som eventuellt beviljas med fler omgångar måste kunna avsluta sin sista omgång ungefär sju månader innan bemyndiganderamen sätter stopp. De sju månaderna utgör en möjlighet för utbildningsanordnaren att ta hand om och examinera eventuella eftersläntarare. I varje ansökningsomgång måste MYH ta hänsyn till gällande bemyndiganderam och utreda hur flera omgångar får plats på "bästa sätt" inom bemyndiganderamen.

5.2 Ersättningsnivåer

En yrkeshögskoleutbildning ersätts via ett schablonsystem. Den lägsta schablonen är på 54 000 (teoretiska utbildningar med grupper större än 20 studerande) per årsplats och den högsta på 450 000 per årsplats (helikopterpilot).

MYH måste i sitt budgetarbete ta hänsyn till att kostnaderna för en utbildning ökar under de kommande åren och då titta på hur det slår mot det prognostiserade anslaget framåt i tiden. Det är framförallt den tredje omgången (för utbildningar med beslut om fler omgångar än två) som påverkar ekonomin. Om MYH avsätter medel för 10 utbildningar, cirka 6 miljoner, som startar 2016 ser påverkan ut på följande sätt:

Utbetalt tkr	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beslut 2016 3:e omg		6 000	15 960	6 360			
Beslut 2017 3:e omg			6 000	15 960	6 360		
Beslut 2018 3:e omg				6 000	15 960	6 360	
Beslut 2019 3:e omg					6 000	15 960	6 360

Samma resonemang som ovan, men med förutsättningen att cirka 5 procent av de medel MYH använder i en ansökningsomgång avsätts till utbildningar med fler omgångar än två, påverkar ekonomin enligt nedan:

Utbetalt tkr	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Beslut 2016 3:e omg		10 000	26 600	10 600			
Beslut 2017 3:e omg			10 000	26 600	10 600		
Beslut 2018 3:e omg				10 000	26 600	10 600	
Beslut 2019 3:e omg					10 000	26 600	10 600

Vid ett eventuellt beslut om 3 omgångar påverkas således utbetalningarna framåt och den totala summan av medlen som används till dessa utbildningar blir således 2020 och framåt i det första exemplet 28 320 (tkr) respektive 47 200 (tkr) i det andra exemplet. Det innebär att om MYH använder 5 procent av medlen i en ansökningsomgång behöver myndigheten räkna med att avsätta cirka 47 miljoner till dessa utbildningar i sin budget kommande år. Utrymmet för att bevilja andra utbildningar minskar då i motsvarande takt.

Kartläggningen ger endast exempel på olika utbildningar som skulle kunna ges beslut om fler än två omgångar. Som räkneexemplet ovan visar är det av stor vikt att MYH analyserar behovet, såväl utifrån omfattning och långsiktighet som utifrån geografisk placering.

Utifrån resultatet i denna kartläggning och ovanstående ekonomiska resonemang ser MYH det som rimligt att fram till år 2020 kunna avsätta 10 miljoner kronor, vilket skulle motsvara cirka fem procent av de medel som går till beviljade utbildningar vid en ansökningsomgång. MYH måste sedan i bedömningen av arbetsmarknadens behov och utbildningens kvalitet säkerställa att behovet förväntas kvarstå under förhållandevis lång tid. Fem procent är ett gott exempel på 20 procent av de medel som kan användas till en ansökningsomgång är låsta i kommande budgetår (tredje året), till utbildningar som har fått beslut om fler omgångar. Om MYH avsätter tio procent, dvs. 20 miljoner, är ett innebär det alltså att knappt 95 miljoner är låsta enligt samma princip i kommande budgetår till dessa utbildningar.

MYH har därför valt fem procent som ett exempel eftersom nivån ger en rimlig andel av så kallade "låsta" pengar under kommande år.

Myndighetens bedömning är att MYH bör kunna fatta beslut om cirka 15-20 utbildningar som ges fler omgångar än två och på så vis sträcker sig längre fram än nuvarande bemyndiganderam ger möjlighet till. Beslut om fler omgångar än två kan alltså innebära att bemyndiganderamen behöver ändras utifrån hur mycket medel som avsätts.

Det är dock av vikt att fasa in en sådan förändring med viss försiktighet eftersom utredningsbehovet vad gäller behov, dimensionering och geografisk placering alltid är av stor vikt.

Även om till exempel utbildningar till tandsköterska eller elkrafttekniker skulle kunna vara sådana som kan få beslut om fler omgångar innebär inte det att alla ansökningar till dessa utbildningar per automatik får det eftersom MYH alltid måste utreda arbetsmarknadens behov, enligt YHF 5 kap 5 §, och lämplig regional placering.

Det är viktigt att inte skapa inlåsnings effekter, dvs. att ju fler beslut som MYH fattar där utbildningar ges fler omgångar för att verka under längre tid, desto färre utbildningar kan då beviljas i övrigt. Det blir alltså viktigt för MYH att balansera mellan flexibilitet och långsiktig stabilitet inom utbildningsformen yrkeshögskolan.

6 Diskussion

Kartläggningen i tidigare avsnitt visar att det finns åtta utbildningsområden inom yrkeshögskolan som innehåller utbildningar som skulle kunna vara aktuella för beslut om fler omgångar än två. Detta baserat på avgränsningen utbildningar som tillgodoser basbehov för samhället och i princip är oberoende av konjunkturer. Det finns eventuellt även andra utbildningsområden där det kan finnas utbildningar som möjligtvis skulle kunna ingå i kartläggningen, som till exempel driftledare inom utbildningsområdet Lantbruk. En möjlighet är att belysa detta vidare i det fortsatta utredningsarbetet inom MYH.

6.1 Dimensionering

Vad gäller dimensionering av utbildningarna inom yrkeshögskolan går det att se tre utmaningar för MYH att ta hänsyn till.

En utmaning är att avgöra hur många platser som ska beviljas, dvs. hur många som arbetsmarknaden behöver av de utbildade. Målet med utbildningarna är att fylla arbetsmarknadens behov. Att koncentrera sig på utbildningar som i princip är oberoende av konjunkturer mildrar problematiken, men det finns fortfarande frågor kvar att lösa. Det

går till exempel inte att på förhand veta hur många från en viss utbildning som faktiskt hamnar i målyrket.

Den andra utmaningen när det gäller dimensioneringen handlar om kommande samhällsförändringar. Vissa utbildningar leder till yrkesroller som i och för sig bör falla inom ramarna vad gäller basbehov och konjunktürkänslighet, men där behoven kan påverkas av politiska beslut, till exempel vindkrafttekniker.

Ytterligare en utmaning finns när det gäller utbildningar till yrkesroller där yrkeshögskolan inte är den enda vägen in till yrket. Vad krävs från yrkeshögskolan specifikt vad gäller kompetens och antal? Detta gäller till exempel utbildningar inom Data/IT eller Teknik och tillverkning eller Ekonomiområdet.

6.2 Varierande behov

I kombination med resultatet av kartläggningen och ett eventuellt beslut om fler omgångar är det viktigt att MYH gör en mer ingående behovsanalys för att ta reda på hur stora behoven är och inom vilka regioner de finns.

Behoven ser olika ut över landet och behoven ser också olika ut mellan olika utbildningsområden. Utbildningar inom Teknik och tillverkning efterfrågas av Sveriges alla regioner i MYH:s regionala rapport²⁵, medan utbildningar inom till exempel Transporttjänster efterfrågas av 11 av 21 regioner. Av dessa elva är det tre som nämner behov av lokförare.

Utbildningar inom Ekonomi, administration och försäljning, där vårdadministratörer ingår, efterfrågas av 15 regioner. Bland dem är det nio som nämner behov av vårdadministratörer.

Utbildningar inom Hälso- och sjukvård samt socialt arbete efterfrågas av 20 av 21 regioner. Av dessa 20 nämner 13 regioner ett behov av tandsköterskeutbildning. Vilket innebär att sju regioner inte säger någonting om denna yrkesroll.

Den regionala placeringen av utbildningarna är en utmaning i sig. En utbildning kan behövas på lång sikt i en region, till exempel beroende på pensionsavgångar, men inte i en annan. MYH samlar information om de regionala behoven i rapporten Regional efterfrågan på kompetens och utbildning inom yrkeshögskolan. Informationen är i huvudsak baserad på uppgifter från de regionala kompetensplattformarna. Detaljeringsnivån varierar dock mellan olika regioner.

Detta innebär att MYH måste utreda, vid varje ansökningstillfälle, vad en utelämnad behovsredovisning kan innebära. Behöver utbildning till en yrkesroll få beslut med flera omgångar i en region, men inte i en annan?

En fråga som också behöver analyseras är om beslut om fler omgångar innebär att utbudet av yrkeshögskoleutbildningar på sikt kommer att centreras till storstadsregionerna eftersom arbetsmarknadens behov alltid kommer att vara störst där.

6.3 Myndighetens vidare arbete

Generaldirektören för MYH har initierat ett förändringsarbete som berör myndighetens verksamhetsprocesser. I detta ingår en genomlysning av ansökningsprocessen med ett innehåll som längre beslut, validering, effektivitet och uppdragsutbildning.

²⁵ Regional efterfrågan på kompetens och utbildning inom yrkeshögskolan (Myndigheten för yrkeshögskolan, dnr: MYH 2014/691).

Förändringsarbetet kommer att fortgå under de kommande åren. Vilka utbildningar och utbildningsområden som kan komma att beröras av beslut om fler än två omgångar ingår som en naturlig del i detta förändringsarbete. I diskussionen i denna rapport finns ett antal frågor och utvecklingsområden som förändringsarbetet kanske kan använda sig av. Några av dessa är; metoder för analys av arbetsmarknadens behov på lång sikt, möjligheter och svårigheter att prioritera mellan olika utbildningsområden och hur en eventuell utveckling mot en andel utbildningar med beslut om fler omgångar än två relaterar till en eventuell centrering av utbildningsutbudet till storstadsområden. MYH behöver också utreda på vilket sätt beslut om fler omgångar påverkar utbudet av utbildningsanordnare. Kan ett sådant beslut innebära en väg mot en yrkeshögskola, dvs. att ett fåtal utbildningsanordnare kommer att dominera området och på så vis exkluderar andra.

Även balansen mellan kontinuitet och flexibilitet när det gäller omgångar i ett beslut är en fråga att belysa.

Som tidigare har nämnts pågår även ett arbete som handlar om det smala yrkesområdet. I det arbetet ingår även att se över myndighetens definition av området.

En annan fråga som kan vara värd att utreda vidare är om vissa utbildningar inom exempelvis teknikområdet skulle kunna utformas som ett bredare basblock som sedan kan byggas på med olika spets beroende på konjunktur och omvärldsutveckling. Basblock av det slaget skulle också kunna vara aktuella för beslut om fler omgångar än två.

Det är även möjligt att, inom det beslutade förändringsarbetet, återigen ta upp frågan om vilka utbildningar som tillgodoser ett basbehov för samhället och göra en djupare utredning om vad detta innebär, i stort och för yrkeshögskolans utbildningar. I det vidare arbetet kan MYH även arbeta med långsiktigheten och arbetsmarknadens behov utifrån möjligheten att inför en ansökningsomgång redovisa hur detta ser ut. Samtidigt måste då MYH parera att sådan information kan leda till orimligt antal ansökningar till en specifik yrkesroll.

7 Bilagor

7.1 Utbildningsområden inom yrkeshögskolan

Yrkeshögskoleutbildningarna delas in i 16 utbildningsområden. Utbildningsområdena omfattar en mängd olika inriktningar – totalt finns utbildningsinriktningar mot cirka 250 yrkesroller.

Svensk utbildningsnomenklatur (SUN2000) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildningsinriktning grupperas efter SUN-kod, vilken finns på fyra nivåer. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav). Myndigheten för yrkeshögskolan grupperar alla utbildningar inom yrkeshögskolan efter 16 utbildningsområden. Grupperingen är gjord med utgångspunkt efter SUN-inriktning, framförallt på två positioner men även på tre positioner.

Utbildningsområde inom YH och KY	SUN-inriktning
Data/IT	48 Data
Ekonomi, administration och försäljning	34 Företagsekonomi, handel och administration
Friskvård och kroppsvård	813 Idrott och friskvård 815 Hår- och skönhetsvård
Hotell, restaurang och turism	811 Hotell, restaurang och storhushåll 812 Turism, resor och fritid
Hälso- och sjukvård samt socialt arbete	72 Hälso- och sjukvård 76 Socialt arbete och omsorg
Journalistik och information	32 Journalistik och information
Juridik	38 Juridik och rättsvetenskap
Kultur, media och design	21 Konst och media
Lantbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	62 Lantbruk, trädgård, skog och fiske 64 Djursjukvård
Miljövård och miljöskydd	85 Miljövård och miljöskydd
Pedagogik och undervisning	14 Pedagogik och lärarutbildning
Samhällsbyggnad och byggt teknik	58 Samhällsbyggnad och byggt teknik
Säkerhetstjänster	86 Säkerhetstjänster
Teknik och tillverkning	52 Teknik och teknisk industri 54 Material och tillverkning
Transporttjänster	84 Transporttjänster
Övrigt	814 Hushållstjänster och lokalvård 999 Okänd

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås, Sweden
www.myh.se